

ข้อเสนอแก้ไข เสนอโดย กลุ่มศึกษาข้อตกลงเขตการค้าเสรีภาคประชาชน (FTA Watch), 27 ม.ค.56

– ร่าง –

กรอบการเจรจา
ความตกลงการค้าเสรีระหว่างไทยกับสหภาพยุโรป

ประเด็นกระบวนการ และข้อพิจารณา

- 1) กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ ได้จัดเวทีให้ประชาชนมีส่วนร่วมหลายสิบครั้งตลอดช่วงสามปีที่ผ่านมา แต่ไม่ได้มีการให้ข้อมูลใดๆที่จะทำให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นอย่างมีความหมายต่อการเจรจาได้ (ไม่ว่าจะเป็นร่างกรอบการเจรจาหรือทำที่การเจรจา)
- 2) ช่วงเดือนกันยายน 2555 กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ ได้เชิญประชุมเฉพาะกลุ่มที่เรียกว่า Focus Group (กลุ่มละประมาณสิบกว่าคน) โดยนำแนวทางร่างกรอบการเจรจาเฉพาะส่วนมาหารือ (ประมาณ 10 % ของตัวร่างฯ) แต่ไม่สามารถเรียกว่า เป็นการจัดรับฟังความคิดเห็นประชาชนได้ เนื่องจากเป็นการเชิญเฉพาะกลุ่มเล็กๆ มาหารือ และบางประเด็นสำคัญก็ไม่ได้หารือ นอกจากนี้ การเชิญยังกระทำอย่างกระชั้นชิด เช่น การได้รับจดหมายเชิญในเช้าของวันประชุม
- 3) คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบร่างกรอบการเจรจา ที่เสนอโดยกระทรวงพาณิชย์เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2555
- 4) ภาคประชาสังคม และนักวิชาการได้เรียกร้องกระทรวงพาณิชย์และรัฐบาลให้เผยแพร่ร่างกรอบ การเจรจา และจัดรับฟังความคิดเห็นประชาชนต่อร่างกรอบการเจรจานั้น โดยเร็วที่สุด (ซึ่งได้เรียกร้องมาต่อเนื่องตั้งแต่ก่อนที่ ครม. จะมีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 4 ธ.ค. 55)
- 5) กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ เผยแพร่ร่างกรอบการเจรจา บน เว็บไซต์ของกรมฯ ประมาณวันที่ 18 มค. 56 พร้อมทั้งแจ้งว่าจะมีการจัดรับฟัง

ความเห็นประชาชนในวันที่ 23 ม.ค.56 เพื่อเป็นการดำเนินการตามมาตรา 190 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ในการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ

6) กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ได้จัดเวทีรับฟังความคิดเห็น ประชาชน โดยการนำร่างกรอบการเจรจาฯ มาเผยแพร่ในวันที่ 23 ม.ค.56 เวลา 13.00 - 16.30 น. ณ ห้องประชุมกระทรวงพาณิชย์ สยามบิมน้ำ โดยในเวทีทางกรมฯ แจ้งว่าจะประมวลผลการรับฟังความคิดเห็นแล้วนำขึ้นเว็บไซต์ และนำผลการรับฟังความคิดเห็นเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาร่างกรอบการเจรจา อีกครั้งหนึ่ง ก่อนการเสนอให้รัฐสภาพิจารณา

7) เข้าวันที่ 24 ม.ค.56 สมาชิกรัฐสภาได้รับแจ้งว่าจะมีการประชุมรัฐสภาในวันที่ 29 ม.ค.56 เพื่อพิจารณาร่างกรอบการเจรจาการค้าเสรีกับสหภาพยุโรป โดยสมาชิกรัฐสภาได้รับเอกสารร่างกรอบ การเจรจา ในกาลนี้ด้วย แต่ไม่มีเอกสารสรุปความเห็นที่เกิดจากการรับฟังความคิดเห็น เมื่อวันที่ 23 ม.ค.ที่ผ่านมา

คำถามสำคัญ

- กระบวนการต่างๆที่รัฐบาลดำเนินการก่อนนำเสนอร่างกรอบเจรจาต่อรัฐสภา มีความเหมาะสมหรือถูกต้องตามรัฐธรรมนูญมาตรา 190 หรือไม่

ข้อพิจารณา

- การดำเนินการเดียวที่สามารถเข้าใจได้ว่าเป็นปฏิบัติตามเงื่อนไขของรัฐธรรมนูญ คือการจัดรับฟังความคิดเห็นต่อร่างกรอบการเจรจาในปลายวันที่ 23 ม.ค. 55 เนื่องจากมีการเผยแพร่ร่างฯ และเปิดรับ ฟังความคิดเห็นเป็นการทั่วไป
- อย่างไรก็ตาม ช่วงเวลาในการจัดประชุมนั้น กระชั้นชิดกับการเสนอให้รัฐสภาพิจารณาจนเป็นที่ชัดเจนว่าจะ ไม่สามารถแก้ไขร่างฯ หรือแม้แต่พิจารณาผลการรับความคิดเห็นแต่อย่างใดได้ นอกจากนี้การเปิดช่องทางการให้ความเห็นมีจำกัด และการเตรียมข้อมูลร่างกรอบการเจรจา ที่ให้ประชาชนพิจารณาเพื่อให้ความเห็นมีข้อมูลน้อยมาก ไม่รอบด้าน แสดงข้อมูลเฉพาะผลกระทบที่สำคัญ อาทิ หากไทยไม่ทำความตกลงการค้าเสรีไทย-สหภาพยุโรป ขาดข้อมูลการคาดการณ์ผลกระทบที่สำคัญหากไทยทำความตกลงการค้าเสรีไทย-สหภาพยุโรป ตามร่างกรอบการเจรจา ซึ่งสามารถสรุปว่า การดำเนินการนี้ขาดความเหมาะสมอย่างยิ่ง และเป็นเพียงการดำเนินการเพื่อให้พ้นเงื่อนไขตามรัฐธรรมนูญมาตรา 190 วรรค 3

- แม้กระนั้นก็ตามรัฐบาลอาจยังคงดำเนินการโดยชัดรัฐธรรมนูญ เนื่องจากร่างกรอบการเจรจาได้ถูกเสนอเข้าสภาไปแล้วก่อนการจัดรับฟัง ความเห็นด้วยซ้ำ
- ไม่เพียงเท่านั้น สมาชิกวุฒิสภาไม่ได้รับเอกสารประกอบวาระนี้พร้อมจดหมายเชิญประชุม ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการศึกษาอย่างรอบคอบ ทั้งที่รัฐธรรมนูญให้เวลาแก่สมาชิกวุฒิสภาถึง 60 วันในการพิจารณา

ข้อเสนอ

- ให้คณะรัฐมนตรีกลับไปพิจารณาร่างกรอบฯใหม่ โดยปรับให้สอดคล้องกับที่รับฟังความคิดเห็น

หรือ

- ให้คณะรัฐมนตรียอมให้มีการแก้ไขร่างกรอบฯในรัฐสภา โดยเฉพาะประเด็นที่มีความห่วงใยมากที่สุด กล่าวคือ **ประเด็นทรัพย์สินทางปัญญา (ข้อ 5.11), สินค้าแอลกอฮอล์ (ข้อ 5.1) และ การลงทุน (ข้อ 5.9)**

หรือ

- ให้รัฐสภาตั้งคณะทำงานพิเศษ พิจารณาภายในเวลา 60 วันตามที่ระบุในรัฐธรรมนูญ ก่อนจะกลับมารายงานให้รัฐสภาพิจารณาอีกครั้ง

เนื้อหา (แก้ไข ตัดทิ้งโดยใช้สีแดงที่ข้อความ และเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมโดยขีดเส้นใต้)	เหตุผล
<p>๑. แนวนโยบายของรัฐบาลและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง</p> <p>๑.๑ แนวนโยบายของรัฐบาลชุดปัจจุบัน</p> <p>เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ รัฐบาลได้แถลงนโยบายเศรษฐกิจต่อรัฐสภาว่า รัฐบาลมีนโยบายขยายความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจการค้า การลงทุน และการตลาดภายใต้กรอบความร่วมมือและข้อตกลงการค้าเสรีในระบบพหุภาคีและทวิภาคี โดยเร่งรัดการใช้ประโยชน์จากความตกลงที่มีผลบังคับใช้</p>	<p>ต้องให้เห็นนโยบายรัฐบาลที่ครบถ้วน อันนำไปสู่ร่างกรอบที่วางบนนโยบายที่ครบถ้วนทั้งผลเสียที่อาจเกิดขึ้นด้วย โดยการวางแนวทางป้องกันผลกระทบข้างต้น ซึ่งประโยชน์ที่เต็มเข้าไปนั้น อ้างอิงมาจากนโยบายที่รัฐบาลแถลงไว้ต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 23 ส.ค.</p>

<p>แล้ว <u>พร้อมทั้งวางแนวทางป้องกันผลเสียที่จะเกิดขึ้น กำหนดมาตรการในการให้ความช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบ และสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจเพื่อเตรียมพร้อมในการพัฒนาสินค้าและบริการให้สอดคล้องกับกฎ ระเบียบ และมาตรฐานต่าง ๆ</u> นอกจากนี้ ภายใต้นโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ รัฐบาลยังมีนโยบายกระชับความร่วมมือและความเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์กับประเทศ กลุ่มประเทศ และองค์กรระหว่างประเทศที่มีบทบาทสำคัญของโลก เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นในประเทศไทย พร้อมกับการสร้างภูมิคุ้มกันและขีดความสามารถในการแข่งขันให้เศรษฐกิจไทย</p> <p>การจัดทำความตกลงการค้าเสรีถือเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งที่สำคัญในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ และเพิ่มโอกาสการส่งออกทั้งตลาดเดิม และการเข้าสู่ตลาดใหม่ โดยลดอุปสรรคด้านการค้า การลงทุนในตลาดคู่ค้า รวมทั้งสร้างความร่วมมือในด้านต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในด้านการค้า การลงทุน การพัฒนาเทคโนโลยี บุคลากรและด้านอื่นๆ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมศักยภาพด้านเศรษฐกิจของไทยต่อไปในระยะยาว โดยคำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากข้อตกลง</p> <p>การจัดทำความตกลงการค้าเสรีระหว่างไทยกับประเทศคู่ค้าต่างๆ รวมทั้งสหภาพยุโรปนับว่าสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล และถือเป็นการดำเนินการเชิงรุกของกระทรวงพาณิชย์เพื่อแสวงหาโอกาสในการขยายการค้า การลงทุน ตลอดจนพัฒนาศักยภาพในด้านต่างๆ ของไทย</p> <p><u>๑.๒ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทำความตกลงการค้าเสรี</u></p> <p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๙๐ วรรคสาม กำหนดให้ก่อนการดำเนินการเพื่อทำหนังสือสัญญากับนานาประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศตามวรรคสอง คณะรัฐมนตรีต้องให้ข้อมูลและจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และต้องชี้แจงต่อรัฐสภาถึงการทำหนังสือสัญญานั้น นอกจากนี้ ให้คณะรัฐมนตรีเสนอกรอบการเจรจาต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบ</p>	<p>54</p>
<p><u>๑.๓ การเตรียมการเพื่อยกร่างกรอบการเจรจา</u></p> <p>ในการเตรียมการเพื่อยกร่างกรอบการเจรจานั้น กระทรวงพาณิชย์ได้ขอความเห็นชอบจาก</p>	<p><u>คำถามสำคัญ</u></p> <p>1. ข้อคิดเห็น ข้อห่วงกังวลที่ได้จากการจัดรับฟังโดย</p>

คณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓ และคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อรับฟังความคิดเห็นของทุกภาคส่วนในเรื่องการจัดทำความตกลงการค้าเสรีไทย-สหภาพยุโรปขึ้น โดยมีผู้แทนภาคประชาสังคม นักวิชาการและภาคธุรกิจ ร่วมเป็นคณะกรรมการ มีหน้าที่รวบรวมข้อมูล ข้อคิดเห็นจากภาคส่วนต่างๆ ทั้งด้านประโยชน์และข้อกังวล รวมถึงมาตรการรองรับ เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาความเป็นไปได้ รวมถึงผลดีและผลเสียในการจัดทำความตกลงการค้าเสรีไทย-สหภาพยุโรป ซึ่งคณะกรรมการฯ ได้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นอย่างต่อเนื่อง พร้อมกันนี้ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ได้ดำเนินการคู่ขนานในการหารือและรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคธุรกิจ นักวิชาการและภาคประชาสังคม รวมทั้งดำเนินการเผยแพร่ข้อมูลและประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำผลมาประมวลจัดทำร่างกรอบการเจรจา โดยกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศได้จัดตั้งคณะทำงานเตรียมความพร้อมสำหรับการจัดทำเขตการค้าเสรีกับสหภาพยุโรป ประกอบด้วยหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ทำหน้าที่วิเคราะห์และเสนอท่าทีแนวทางการเจรจา รวมถึงจัดทำกรอบการเจรจาความตกลงการค้าเสรีกับสหภาพยุโรป

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศได้มอบหมายให้มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ดำเนินการจัดทำโครงการศึกษาแนวทางการเจรจาและผลกระทบจากการจัดทำความตกลงการค้าเสรีไทย-สหภาพยุโรป เพื่อศึกษาวิเคราะห์และประเมินผลของการจัดทำความตกลงการค้าเสรีไทย-สหภาพยุโรปที่มีต่อไทยทั้งทางด้านบวกและลบ เสนอแนะแนวทางการปรับตัวหรือเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการจัดทำความตกลงการค้าเสรี ตลอดจนเสนอแนะกลยุทธ์และแนวทางในการเจรจาการจัดทำความตกลงการค้าเสรีไทย-สหภาพยุโรป

ทั้งนี้ กระทรวงพาณิชย์ตระหนักดีว่าการดำเนินการสำหรับการจัดทำความตกลงการค้าเสรีกับสหภาพยุโรปจะต้องดำเนินการอย่างรอบคอบ รอบด้าน โปร่งใส และเสริมสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน เพื่อให้ไทยสามารถกำหนดแนวทางในการเจรจาที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับประเทศ และสอดคล้อง

คณะกรรมการฯ รวมทั้งข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ สะท้อนอยู่ในส่วนใดของร่างกรอบฯ 2.งานวิจัยของ TDRI ซึ่งประเด็นผลกระทบอย่างไร แล้วได้สะท้อนแนวทางป้องกันผลกระทบไว้ในร่างกรอบฯ หรือไม่อย่างไรบ้าง

เช่น ในบทสรุปผู้บริหารงาน TDRI หมวด การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา TDRI คาดได้ว่าสหภาพยุโรปจะเรียกร้องให้ไทยยกระดับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาสูงกว่าระดับการคุ้มครองที่ผูกพันไว้ใน TRIPS แต่การเขียนที่ปรากฏในร่างกรอบฯ สร้างความคลุมเครือ โดยเฉพาะในร่างกรอบฯ ข้อ 5.11.1 ระบุว่าให้ระดับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา สอดคล้องกับระดับการคุ้มครองตามความตกลงขององค์การการค้าโลก... ซึ่งควรจะแก้ไขคำว่า “สอดคล้องกับ” เป็นคำว่า “ไม่เกินไปกว่า” เพื่อให้มีความชัดเจน เพราะเป็นประเด็นที่ TDRI ได้ศึกษาและคาดว่าจะเกิด

กับมาตรา ๑๙๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐

๒. เหตุผลความจำเป็นของไทยในการเจรจาจัดทำความตกลงการค้าเสรีกับสหภาพยุโรป

๒.๑ เศรษฐกิจไทยผูกพันกับภาคการค้า การลงทุนระหว่างประเทศ

การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของไทยที่ขยายตัวอย่างต่อเนื่องในอดีตที่ผ่านมา ได้ส่งผลในการยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชน กระจายความเจริญ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยให้อยู่ในระดับที่ได้รับการยอมรับในปัจจุบัน ปัจจัยที่สำคัญยิ่งในกระบวนการการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย คือ ภาคเศรษฐกิจต่างประเทศ ซึ่งครอบคลุม การส่งออก การนำเข้า และการลงทุนจากต่างประเทศ จะเห็นได้ว่าสัดส่วนการค้าสินค้าระหว่างประเทศของไทย (ไม่รวมภาคการค้าบริการ) ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ สูงถึงร้อยละ ๑๒๓.๖๔ คิดเป็นสัดส่วนของการส่งออกร้อยละ ๖๕.๒๒ และสัดส่วนของการนำเข้าร้อยละ ๕๘.๔๒ ของ GDP ตามประมาณการของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นอกจากนี้ เงินลงทุนจากต่างประเทศถือเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งประการหนึ่งของภาคการลงทุนของไทย โดยในภาคการลงทุนทางตรง เงินลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ มีมูลค่าเฉลี่ย ๕ ปี (ปี พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔) ปีละ ๒๘๘ พันล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนเฉลี่ย ๕ ปี (ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ -๒๕๕๓) ร้อยละ ๑๒.๐ ของการลงทุนรวมภายในประเทศ

โครงสร้างระบบเศรษฐกิจไทย ปี ๒๕๕๔	
ภาคเศรษฐกิจ	สัดส่วนต่อ GDP (%)
ภาคเกษตรกรรม	๘.๖
ภาคอุตสาหกรรม	๓๙.๐
ภาคบริการ	๕๒.๔
ภาคการค้า	๑๒๓.๖๔

การส่งออก	๖๕.๒๒
การนำเข้า	๕๘.๔๒

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

๒.๒ สหภาพยุโรปเป็นคู่ค้าและเป็นพันธมิตรทางยุทธศาสตร์ที่สำคัญของไทย

สหภาพยุโรปเป็นกลุ่มประเทศที่สำคัญและมีบทบาทอย่างมากในประชาคมโลก และให้ความสำคัญกับการเป็นพันธมิตรทางเศรษฐกิจกับประเทศในภูมิภาคเอเชีย โดยสหภาพยุโรปได้มีความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับอาเซียนในหลายๆ ด้านรวมทั้งการเจรจาจัดทำความตกลงการค้าเสรี ทั้งนี้ ไทยเป็นประเทศหนึ่งที่สหภาพยุโรปให้ความสนใจเป็นลำดับต้นๆ ในการเป็นพันธมิตรทางเศรษฐกิจ สำหรับไทยก็มีกลยุทธ์ที่สอดคล้องกันในการที่จะเสริมสร้างความใกล้ชิดกับสหภาพยุโรป เพื่อการเป็นหุ้นส่วนที่สำคัญของสหภาพยุโรปในภูมิภาคเอเชีย และเป็นศูนย์กลางของสหภาพยุโรปในภูมิภาค เช่น การผลิตทางอุตสาหกรรม การค้า สาธารณสุข เทคโนโลยีชีวภาพ วิทยาศาสตร์ขนาดกลางและขนาดย่อม การวิจัยและการพัฒนา และการลงทุนของสหภาพยุโรป

ในมิติการค้า สหภาพยุโรปเป็นคู่ค้าสำคัญอันดับ ๔ และเป็นตลาดส่งออกอันดับ ๓ ของไทย โดยในปี ๒๕๕๔ การค้ารวมของไทยกับสหภาพยุโรปสูงกว่า ๑.๒ ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๙.๓ ของการค้ารวมของไทย โดยเป็นมูลค่าการส่งออกถึง ๗.๓ แสนล้านบาท โดยประเทศไทยเป็นประเทศที่ส่งออกไปสหภาพยุโรปสูงเป็นอันดับสองของอาเซียน (รองจากสิงคโปร์) นอกจากนี้ สหภาพยุโรปซึ่งมีประเทศสมาชิก ๒๗ ประเทศยังมีการรวมกลุ่มและขยายสมาชิกภาพไปยังประเทศยุโรปอื่นๆ อย่างต่อเนื่อง จึงเป็นโอกาสและช่องทางให้ไทยสามารถขยายการค้าได้มากยิ่งขึ้นในอนาคต

ความสำคัญของสหภาพยุโรปต่อการค้าไทย ปี พ.ศ. ๒๕๕๔

ด้าน	มูลค่า (ล้านบาท)	สัดส่วน (%)	ลำดับความสำคัญของคู่ค้า
การค้ารวม	๑,๒๗๔,๐๐๒.๔๒	๙.๓๑	๔ รองจาก อาเซียน ญี่ปุ่น และจีน
การส่งออก	๗๒๗,๘๘๐.๙๖	๑๐.๘๕	๓ รองจาก อาเซียน และจีน
การนำเข้า	๕๔๖,๑๒๑.๔๕	๗.๘๒	๔ รองจาก ญี่ปุ่น อาเซียน และจีน

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์

ด้านการลงทุน สหภาพยุโรปเป็นผู้ลงทุนอันดับ ๒ ของไทย การลงทุนโดยตรงจากสหภาพยุโรปในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ มีมูลค่าเท่ากับ ๑๐๐,๒๓๒ ล้านบาท อุตสาหกรรมที่สหภาพยุโรปเข้ามาลงทุนในไทย ได้แก่ เคมีภัณฑ์และกระดาษ อิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้า เหมืองแร่ และเซรามิกส์ ผลิตภัณฑ์โลหะ และเครื่องจักร อุตสาหกรรมเบา สิ่งทอ การเกษตรและผลิตภัณฑ์เกษตร และธุรกิจการค้าบริการ

การลงทุนจากต่างประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๔)	
หน่วย: พันล้านบาท	
ลำดับที่/ประเทศ	มูลค่า
1. ญี่ปุ่น	๒๐๙.๘๐๕
2. สหภาพยุโรป	๑๐๐.๒๓๒
3. อาเซียน	๘๓.๔๘๓

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

สหภาพยุโรปจะเป็นตลาดส่งออกสินค้าที่สำคัญของไทย ทั้งสินค้าเกษตร เกษตรแปรรูปและ

<p>อุตสาหกรรม แต่สหภาพยุโรปยังมีอัตราภาษีศุลกากรสูงในสินค้าบางรายการ มีการกำหนดโควตานำเข้า และใช้มาตรการที่มีภาษี โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับสินค้าที่มีศักยภาพส่งออกที่สำคัญของไทย เช่น ข้าวและไก่ เป็นต้น ทำให้สินค้าไทยดังกล่าวไม่สามารถเข้าสู่ตลาดสหภาพยุโรปได้อย่างเต็มที่เท่าที่ควร</p> <p>นอกจากนี้ สหภาพยุโรปมีความก้าวหน้าในด้านต่างๆ เช่น เทคโนโลยี นวัตกรรม การศึกษาดังนั้น การเสริมสร้างความเป็นพันธมิตรกับสหภาพยุโรปในสาขาดังกล่าวจะช่วยส่งเสริมการพัฒนาประเทศไทยในระยะยาวและยั่งยืน</p>	
<p><u>๒.๓ สหภาพยุโรปมีบทบาทสำคัญในระบบเศรษฐกิจโลก</u></p> <p>สหภาพยุโรปมีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับหนึ่งของโลก หรือประมาณ ๕๙๒.๖๘ ล้านล้านบาท และมีสัดส่วนการค้าระหว่างประเทศต่อมูลค่าการค้าโลก มากเป็นอันดับหนึ่งของโลก รวมถึงมีสัดส่วนร้อยละ ๒๙ ของผลผลิตรวมของโลก มีสัดส่วนร้อยละ ๑๗ ของการค้าสินค้าโลก มีสัดส่วนร้อยละ ๒๙ ของการค้าบริการโลก และมีสัดส่วนร้อยละ ๓๓ ของการลงทุนในต่างประเทศ ดังนั้น จึงทำให้สหภาพยุโรปมีบทบาทสำคัญอย่างมากในระบบเศรษฐกิจโลก โดยเฉพาะในการกำหนดทิศทางการค้าโลก และการกำหนดมาตรฐานและกฎระเบียบสำหรับการค้าสินค้า บริการ และการลงทุน โดยผ่านการดำเนินการในองค์กรระหว่างประเทศต่างๆ เช่น องค์กรการค้าโลก องค์กรมาตรฐานระหว่างประเทศ (ISO) และ องค์กรมาตรฐานอาหารระหว่างประเทศ (Codex Alimentarius) เป็นต้น</p>	<p><u>คำถามสำคัญ</u></p> <p>อำนาจทางเศรษฐกิจของสหภาพยุโรป กำลังซื้อ และรูปแบบการบริโภคของตลาดยุโรปเปลี่ยนแปลงหรือไม่อย่างไร เมื่อเกิดวิกฤตยูโรโซน</p> <p>ทั้งนี้ จากการขาดเสถียรภาพทางการเงินของกลุ่มประเทศ PIIGS (โปรตุเกส อิตาลี ไอร์แลนด์ กรีซ และ สเปน) เช่น ผลการคาดการณ์ผลกระทบโดยใช้แบบจำลองเศรษฐกิจของความตกลงการค้าเสรีระหว่างประเทศเกาหลีใต้และสหภาพยุโรป พบว่า เกาหลีใต้จะได้ประโยชน์จากการยกเลิกหรือลดภาษีนำเข้า ภายใต้สมมติฐานที่ถูกลงให้ใกล้เคียงความเป็นจริงแบบจำลองคาดว่า เกาหลีใต้จะมีมูลค่าส่งออกไปยังสหภาพยุโรปเพิ่มขึ้นร้อยละ 36 และมีมูลค่าการนำเข้าการค้าจากสหภาพยุโรปเพิ่มขึ้นร้อยละ 48 แต่</p>

	<p>จากข้อมูลที่เกิดขึ้นจริงหลังจากลงนามความตกลงเอฟทีเอไปแล้วพบว่า มูลค่าการส่งออกของเกาหลีใต้ไปสหภาพยุโรปกลับลดลงกว่า 8.5% ในครึ่งปีหลังจากทำความตกลงการค้าเสรีเนื่องจากเศรษฐกิจของสหภาพยุโรปเกิดการชะลอตัว ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยที่ทำโดยใช้วิธีทางเศรษฐมิติในการคาดการณ์ผลกระทบของเกาหลีใต้ก่อนการลงนาม</p>
<p>๓. ผลกระทบที่สำคัญหากไทยไม่ทำความตกลงการค้าเสรีไทย-สหภาพยุโรป</p> <p>๓.๑ การรวมกลุ่มเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ จะทำให้อาเซียนเป็นตลาดและฐานการผลิตร่วมกัน รวมทั้งทำให้มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ และการลงทุนอย่างเสรีมากขึ้น จึงดึงดูดให้นักลงทุนต่างชาติย้ายฐานการลงทุนมาในอาเซียนมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การลงทุนเพื่อผลิตสินค้าและส่งออกทั่วโลก อย่างไรก็ตาม ณ ขณะนี้ สมาชิกอาเซียนต่างใช้กลยุทธ์เพื่อดึงดูดการลงทุนต่างประเทศดังกล่าว โดยการทำความตกลงการค้าเสรีกับสหภาพยุโรป ได้แก่ สิงคโปร์ มาเลเซีย และเวียดนาม รวมถึงอินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ ซึ่งจะร่วมจัดทำความตกลงการค้าเสรีกับสหภาพยุโรปในลำดับต่อไป ปัจจัยเหล่านี้จะส่งผลกระทบทางลบต่อระบบเศรษฐกิจของไทย ทำให้เกิดการย้ายฐานการลงทุนของสหภาพยุโรป ไปยังประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น ทำให้ไทยสูญเสียโอกาสในการเป็นศูนย์กลาง (Hub หรือ Gateway) ในภาคอุตสาหกรรมที่สำคัญ อาทิเช่น อุตสาหกรรมยานยนต์ สินค้าและบริการในอุตสาหกรรม การสื่อสารโทรคมนาคม เป็นต้น อย่างไรก็ตามประเด็นความกังวลใจในเรื่องการย้ายฐานการผลิตไปประเทศอื่นในอาเซียนนั้น ยังไม่มีหลักฐานยืนยันแน่นอนเนื่องจากประเทศไทยยังมีปัจจัยพื้นฐานที่ดี ทั้งในด้านคุณภาพแรงงานฝีมือ ลักษณะสังคมและวัฒนธรรมของไทย ที่ทำให้ต่างชาติ เช่น ญี่ปุ่น ที่เป็นประเทศที่มีการลงทุนในไทยสูงสุด ยังยึดไทยเป็นฐานการผลิต ไม่ย้ายไปประเทศอื่นแม้จะเจอวิกฤติอุทกภัยในปีที่</p>	<p>ต้องเติมข้อมูลให้ครบถ้วน</p> <p><u>คำถามสำคัญ</u></p> <p>ข้ออ้างเรื่องการย้ายฐานการลงทุน อ้างอิงมาจากหลักฐานหรืองานศึกษาใด</p> <p>หากไม่สามารถอ้างอิงได้ว่ามาจากที่ใด ต้องใส่เหตุผลให้ครบถ้วนว่า ถึงไทยไม่ได้ทำเอฟทีเอกับสหภาพยุโรป ก็อาจไม่เกิดการย้ายฐานการลงทุน</p>

<p>ผ่านมา ดังนั้นการจะดึงให้ประเทศต่างๆยังคงอยู่ลงทุนในไทยต่อไปจำเป็นต้องมีกลไกการพัฒนา ปัจจัยพื้นฐานเพื่อรองรับมากกว่าการมุ่งหวังผลจากการทำข้อตกลงฯ</p>	
<p>๓.๒ นอกจากนี้ โดยที่ประเทศไทยจะถูกตัดสิทธิพิเศษทางศุลกากร (Generalized System of Preference: GSP) ของสหภาพยุโรป ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งจะมีผลทำให้สินค้าส่งออกของไทยจะไม่สามารถลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีนำเข้าซึ่งเป็นแต้มต่อในการแข่งขัน ทำให้ไม่สามารถแข่งขันกับสินค้าจากประเทศอื่นๆ ในตลาดสหภาพยุโรป ได้ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ สินค้าส่งออกของไทยที่ใช้สิทธิพิเศษ GSP ของสหภาพยุโรป มีมูลค่ากว่า ๒.๙๗ แสนล้านบาท สินค้าที่สำคัญได้แก่ รถยนต์ขนส่ง เครื่องปรับอากาศ อาหารทะเลสด/แช่แข็ง สับปะรดกระป๋อง ถู่มือยาง และยางรถยนต์ เป็นต้น สินค้าเหล่านี้จะไม่สามารถแข่งขันกับสินค้าจากเวียดนาม อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ รวมทั้งสินค้าจากประเทศอาณานิคมเดิมของสหภาพยุโรป ทั้งในแอฟริกาและแคริบเบียนที่ยังคงได้รับสิทธิพิเศษ GSP ทำให้ไทยสูญเสียตลาดส่งออกที่สำคัญ การทำความตกลงการค้าเสรีกับสหภาพยุโรป จะทำให้สินค้าส่งออกของไทยทั้งหมดหรือเกือบทั้งหมดได้รับการยกเว้นภาษีนำเข้าเป็นการถาวร ทดแทนการได้รับสิทธิพิเศษ GSP ซึ่งเป็นการให้สิทธิชั่วคราวเท่านั้น อย่างไรก็ตาม สาเหตุของการถูกตัดสิทธิ GSP เกิดจาก รายได้เฉลี่ยต่อหัวของไทยอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูงติดต่อกัน 3 ปีและมีส่วนแบ่งการตลาดเกิน 17.5% ไปแล้ว และแม้จะถูกตัดสิทธิ GSP ทั้งหมด จะส่งผลกระทบต่อมูลค่าการสูญเสียรายได้จากการถูกแย่งตลาด ประมาณ 2,562 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ประมาณ 79,422 ล้านบาท) ไม่ใช่ทั้งหมดของมูลค่าการส่งออก 2.97 แสนล้านบาท แต่อย่างใด</p>	<p>ต้องเติมข้อมูลให้ครบถ้วน</p> <p>การเขียนที่ปรากฏในร่างกรอบฯ สร้างความเข้าใจผิดว่า หลังจากประเทศถูกตัดสิทธิ GSP จะสูญเสียมูลค่าการส่งออก 2.97 แสนล้านบาทโดยสิ้นเชิง ซึ่งไม่เป็นความจริง ตัวเลขดังกล่าวคือมูลค่าการส่งออกทั้งหมดที่ใช้สิทธิ GSP ดังนั้นหากถูกตัดสิทธิแล้วสินค้าเหล่านี้จะยังคงส่งออกในตลาดยุโรปได้อยู่ เพียงแต่จะสูญเสียความสามารถการแข่งขันด้านราคาบางส่วนไปเท่านั้น ซึ่งตัวเลขความสูญเสียนี้ทางศูนย์วิจัยธนาคารไทยพาณิชย์ ได้ประมาณการไว้ว่าจะอยู่ที่ 2,562 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ประมาณ 79,422 ล้านบาท)</p>
<p>๓.๓ ผลกระทบต่อเนื่องจากการย้ายฐานการผลิตและการลงทุนต่างชาติ คือ การไม่ได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัย ซึ่งจะมีผลกระทบต่อเนื่องไปยังการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการพัฒนาเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ</p>	<p>เสนอให้ตัดทิ้งทั้งข้อ เนื่องจาก ผลกระทบในการย้ายฐานการผลิต ยังไม่มีหลักฐานยืนยันชัดเจน</p>
<p>๓.๔ โดยที่ ณ ขณะนี้ สหภาพยุโรปประสบปัญหายูโรโซน ทำให้สหภาพยุโรปให้ความสำคัญกับตลาดในเอเชียและอาเซียน รวมทั้งไทยมากขึ้น จึงอาจทำให้ไทยมีอำนาจในการเจรจาต่อรองมากขึ้นด้วย</p>	<p>ต้องแก้ไขทั้งข้อ</p>

รวมทั้งยังเป็นโอกาสที่เหมาะสมที่การทำความตกลงการค้าเสรี จะช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคธุรกิจของไทยเข้าไปดำเนินธุรกิจการค้าและการลงทุนในสหภาพยุโรป ด้วยต้นทุนที่ต่ำกว่าและราคาถูกลง

คำถามสำคัญ

การกล่าวอ้างว่า ไทยจะมีอำนาจในการเจรจาต่อรองมากขึ้น อ้างอิงมาจากหลักฐานหรืองานศึกษาใด

เป็นการกล่าวที่ไม่มีหลักฐานใดๆ ในทางตรงกันข้าม สหภาพยุโรปในปัจจุบันมีข้อกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีเข้มงวดกว่าเดิมมาก ดังจะเห็นได้จากการวิเคราะห์ของนักวิชาการในสหภาพยุโรปและอดีตผู้อำนวยการองค์การการค้าโลก (นายปีเตอร์ ชัตเตอร์ แลนด์) และผู้อำนวยการอังค์ถัด (นายศุภชัย พาณิชภักดิ์)

ดังนั้น ข้อนี้ต้องแก้ไขทั้งข้อ

นอกจากนี้ ยังอาจประเมินได้ว่า ด้วยวาระวิกฤตเศรษฐกิจ สหภาพยุโรปมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะปกป้องเศรษฐกิจให้เข้มงวดยิ่งขึ้นและลดภาวะการขาดดุลจากการนำเข้าสินค้า แต่น่าที่จะเน้นการส่งออกสินค้ามาที่ประเทศคู่ค้า รวมถึงการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาให้เข้มงวดยิ่งกว่าความตกลงทริปส์ ซึ่งเป็นพื้นฐานเศรษฐกิจที่สำคัญของสหภาพยุโรป

<p>๓.๕ การเจรจาจัดทำความตกลงการค้าเสรีกับสหภาพยุโรป ถือเป็น การเจรจาความตกลงการค้าเสรีในยุคนิวของไทย (second generation FTA) หลังจากที่ไทยได้ดำเนินนโยบายในการจัดทำความตกลงการค้าเสรีครั้งแรกกับสมาชิกอาเซียน (AFTA) เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๕ โดย Second Generation FTA จะมีมาตรฐานในการเปิดเสรีสูงขึ้นและเข้มข้นมากขึ้นกว่าความตกลงการค้าเสรีที่ไทยเคยจัดทำมาในอดีต รวมถึงมีกรอบกว้างขวางครอบคลุมประเด็นเศรษฐกิจในหลายมิติ และมีประเด็นการเจรจาใหม่ๆ เข้ามาตามวิวัฒนาการของเศรษฐกิจโลก การไม่ทำความตกลงการค้าเสรีกับสหภาพยุโรป ในช่วงเวลาที่เหมาะสม ในขณะนี้ จะทำให้ประเทศไทยขาดประสบการณ์และการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการทำ ความตกลงการค้าเสรีในอนาคต อาทิเช่น ความตกลงหุ้นส่วนยุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (Trans-Pacific Partnership: TPP) ซึ่งมีมาตรฐานการเจรจาที่สูงและซับซ้อน และเป็นรากฐานของการทำความตกลงการค้าเสรีภายใต้กรอบเอเปค (APEC) ในอนาคต</p>	<p>ข้ออ้างเรื่องการไม่จัดทำความตกลงกับสหภาพยุโรป จะทำให้ประเทศไทยขาดประสบการณ์และขาดการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการทำ ความตกลงการค้าเสรีในอนาคต รับฟังไม่ได้ เพราะการเตรียมความพร้อมและประสบการณ์อยู่ที่ข้อมูลในการรู้เขา-รู้เรา หากกรมเจรจาเรียนรู้งานวิจัยต่างๆที่หน่วยราชการได้จัดจ้างมาแล้วอย่างลึกซึ้งซึ่งมากกว่านี้ แทนที่จะดูแต่ด้านดี ด้านสนับสนุนการเจรจาโดยไม่สนใจข้อระวังหรือข้อเสนอนะเลย เช่นนี้ ไม่แน่ว่าจะตกอยู่ในสภาพที่เอกอัครราชทูตสหรัฐฯ นายราล์ฟ บอยซ์ เคยกล่าวรายงานต่อกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐฯว่า ทีมเจรจาฝ่ายไทย Lack of adequate preparation in Thailand for FTA Talk อีก</p>
<p>เพิ่มหัวข้อใหม่</p> <p>4. ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นหากไทยทำความตกลงการค้าเสรีไทย-สหภาพยุโรป</p> <p><u>ได้แก่</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การมีข้อมูลพันเรื่องทรัพย์สินทางปัญญาที่เกินไปกว่าที่ตกลงแล้วในองค์การการค้าโลกที่จะก่อให้เกิดการผูกขาดการเกษตรอย่างครบวงจร กระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ และวิถีชีวิตของชุมชนและเกษตรกรรายย่อย รวมถึงอุปสรรคต่อการใช้มาตรการสิทธิเหนือสิทธิบัตรยา และการเข้าถึงยาจำเป็นของประชาชน 2. การเปิดเสรีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่จะทำให้มีการบริโภคมากขึ้นซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสังคม 	<p>เพิ่มหัวข้อใหม่</p> <p>ร่างกรอบเจรจา นำเสนอแต่ผลกระทบหากไทยไม่ทำความตกลง จึงต้องเติมหัวข้อนี้เข้าไป เพื่อให้ได้ภาพที่ชัดเจนว่า หากไทยทำความตกลงกับสหภาพยุโรป จะเผชิญความเสี่ยงอย่างไรบ้าง</p> <p>ทั้งนี้ เนื้อหาที่เติมเข้าไป อ้างอิงมาจากเอกสารบทสรุป</p>

<p>อย่างกว้างขวาง</p> <p>3. <u>การสูญเสียฐานทรัพยากรของประเทศและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม</u></p>	<p>ผู้บริหาร ข้อ 2.3 ที่กรมเจรจาแจ้งให้กับสมาชิกรัฐสภา ทุกคน</p>
<p>๔. <u>วัตถุประสงค์และเป้าหมายการเจรจาในภาพรวมกับสหภาพยุโรป</u></p> <p>๔.๑ <u>หลักการและวัตถุประสงค์</u></p> <p>เพื่อรักษาโอกาสทางการแข่งขันในตลาดไม่ให้อ่อนแอลงไปกับประเทศอื่นที่ได้รับสิทธิพิเศษจากสหภาพยุโรปและขยายโอกาสทางการตลาดเพิ่มเติมในการส่งออกสินค้าและบริการของไทย รวมทั้งโอกาสในการลงทุนดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการไทยในสหภาพยุโรป เพื่อให้ผู้ประกอบการไทยได้ใช้สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ รวมทั้งเพื่อรักษาและดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศในภาคการผลิตและบริการ ซึ่งจะทำให้ประเทศไทยมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจและเพิ่มความสามารถของการส่งออกของไทย โดยคำนึงถึงระดับการพัฒนา หลักการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน มีภูมิคุ้มกัน และความพร้อมของกฎหมายภายในประเทศ รวมทั้งให้มีระยะเวลาในการปรับตัวและมีมาตรการรองรับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น</p> <p>เพื่อสร้างหลักประกันว่าการเจรจาจะต้องไม่ส่งผลกระทบต่อ การเข้าถึงยา สุขภาพ สิทธิเกษตรกรในการรักษาและแลกเปลี่ยนพันธุกรรม ความมั่นคงทางอาหาร อานาจอธิปไตยทางศาล เป็นต้น โดยคำนึงถึงระดับการพัฒนา หลักการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน ไม่สร้างเงื่อนไขที่จะเป็นภาระทางการเงินของรัฐบาลในการจัดสวัสดิการให้กับประชาชน หรือประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ</p>	<p>เดิมวัตถุประสงค์ส่วนนี้เพื่อให้การเจรจาการค้าเป็นไปตามนโยบายรัฐบาลที่แถลงไว้ต่อรัฐสภาว่า ‘จะวางแนวทางป้องกันผลเสียที่จะเกิดขึ้น กำหนดมาตรการในการให้ความช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบ’</p>
<p>๔.๒ <u>เป้าหมายการเจรจา</u></p> <p>๔.๒.๑ เจรจาให้ได้ประโยชน์ในภาพรวมสูงสุดกับประเทศ นำมาสู่การพัฒนาศักยภาพและ</p>	<p>เพิ่มเป้าหมายให้ครบถ้วน</p>

<p>ความสามารถทางการแข่งขันของไทยในระยะยาว</p> <p><u>๔.๒.๒</u> <u>เจรจาให้ได้ประโยชน์ในสาขาที่มีผลต่อการพัฒนาประเทศ โดยต้องได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยี นวัตกรรมที่ทันสมัย รวมถึงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ พร้อมกับยกระดับมาตรฐานด้านความปลอดภัยอาหาร พลังงาน สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสังคมของไทย</u></p> <p><u>๔.๒.๓</u> <u>คำนึงถึงระดับการพัฒนา หลักการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน มีภูมิคุ้มกัน และความพร้อมของกฎหมายภายใน</u></p> <p><u>๔.๒.๔</u> <u>มีระยะเวลาในการปรับตัวและมาตรการรองรับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น</u></p> <p><u>๔.๒.๕</u> <u>ไม่สร้างเงื่อนไขที่จะเป็นภาระทางการเงินของรัฐบาลในการจัดสวัสดิการให้กับประชาชน หรือประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ</u></p>	<p>แก้ไขข้อ 4.2.2 เพื่อให้ส่วนที่ไทยจะได้รับประโยชน์มีเนื้อความที่แข็งแกร่งมากขึ้น ไม่ใช่แค่ได้รับความร่วมมือที่ไม่เคยได้รับการปฏิบัติ เช่นที่ปรากฏในเอฟทีเอ ไทย-ออสเตรเลีย หรือ ไทย-นิวซีแลนด์</p> <p>และเติม ข้อ 4.2.3-4.2.5 เพื่อให้การเจรจาการค้าเป็นไปตามนโยบายรัฐบาลที่แถลงไว้ต่อรัฐสภาว่า ‘จะวางแนวทางป้องกันผลเสียที่จะเกิดขึ้น กำหนดมาตรการในการให้ความช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบ โดยเฉพาะข้อ 4.2.3-4.2.4 เป็นเนื้อความที่เคยปรากฏอยู่ในร่างกรอบเอฟทีเอ อียู-อาเซียน</p> <p><u>คำถามสำคัญ</u></p> <p>เหตุใดกรมเจรจาจึงไม่บรรจุเป้าหมายการเจรจา ข้อ 4.2.3-4.2.4</p>
<p>๕. กรอบการเจรจาในแต่ละประเด็น</p> <p>รัฐบาลได้วางกรอบการเจรจาในแต่ละประเด็น ดังนี้</p> <p>๕.๑ การค้าสินค้า</p> <p>๕.๑.๑ ให้มีการลดหรือยกเลิกอากรศุลกากร ค่าธรรมเนียมอื่นใดที่เรียกเก็บจากสินค้านำเข้า</p>	<p>เพิ่มสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันผลกระทบจากสินค้าแอลกอฮอล์และยาสูบ</p> <p>ทั้งนี้เป็นไปตามคณะรัฐมนตรีที่รับรองมติสมัชชาสุขภาพครั้งที่ ๒ ยุทธศาสตร์นโยบายแอลกอฮอล์</p>

<p>นำเข้า โดยให้ครอบคลุมการค้าระหว่างกันให้มากที่สุด ยกเว้น สินค้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาสูบ</p> <p>๕.๑.๒ เน้นให้ลดภาษีในสินค้าที่ไทยมีศักยภาพส่งออก โดยให้มีความสมดุลระหว่างสินค้าเกษตรและสินค้าอุตสาหกรรม</p> <p>๕.๑.๓ ให้มีการลดหรือเลิกมาตรการและอุปสรรคทางการค้าที่มีใช้ภาษีให้มากที่สุด</p> <p>๕.๑.๔ ให้มีระยะเวลาในการปรับตัวที่เหมาะสมแก่สินค้าที่มีความอ่อนไหว รวมทั้ง มาตรการอื่นๆ เพื่อลดผลกระทบจากการลดภาษี</p> <p>๕.๑.๕ ให้ใช้พิกัดศุลกากรตามมาตรฐานระหว่างประเทศตามที่คู่ภาคีตกลงกันหรือตามมาตรฐานขององค์การระหว่างประเทศที่คู่ภาคีเป็นสมาชิกอยู่ และหากมีการปรับแก้ไขพิกัดศุลกากรตามมาตรฐานดังกล่าว ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในข้อผูกพันของประเทศไทย ก็สามารถกระทำได้ หากการเปลี่ยนแปลงนั้นไม่กระทบต่อผลประโยชน์ในภาพรวมของประเทศไทยตามข้อผูกพันที่มีอยู่เดิม</p> <p>๕.๑.๖ การเจรจาใดๆต้องนำผลกระทบด้านสังคมและสาธารณสุขมาพิจารณาด้วย</p>	<p>ระดับชาติ</p> <p>ในยุทธศาสตร์ที่ ๕ ที่ว่าด้วยมาตรการปกป้องความเข้มแข็งของนโยบายแอลกอฮอล์จากผลกระทบของข้อตกลงการค้า โดยแนวทางคือการละเว้นการบรรจุเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้าเป็นรายชื่อสินค้าภายใต้ข้อตกลงทางการค้าเสรีระหว่างประเทศ (List of Commitment) ทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี สำหรับการเจรจาการค้าที่จะเกิดขึ้นในอนาคต</p> <p>และเป็นไปตามความเห็นและข้อเสนอของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรื่อง “นโยบายแอลกอฮอล์เพื่ออนาคตเยาวชนไทย” ที่ได้มีข้อเสนอแนะไปยังคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 19 ก.ย.55 ด้วยเหตุผลว่า เครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ เป็นสินค้าที่มีอันตราย ต่อสุขภาพของประชาชน การให้สินค้าเหล่านี้อยู่ในข้อตกลงทางการค้า ก่อให้เกิดผลกระทบทั้งต่ออุปทานการบริโภค ปริมาณการบริโภคนอกจากนี้ ยังเป็นการจำกัดอำนาจของรัฐในการออกนโยบายและมาตรการเพื่อควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์และยาสูบ ที่สำคัญหากปล่อยให้สินค้าไป</p>
--	---

	<p>อยู่ในรายชื่อสินค้าของการเจรจาการค้าแล้วนั้น การถอดสินค้าดังกล่าวออกมาเป็นเรื่องที่ยากลำบากกว่า</p> <p>อีกทั้ง เป็นไปตามผลการประชุมรัฐมนตรีสาธารณสุขอาเซียนบวกจีนที่ไทยเป็นเจ้าภาพเมื่อเดือน ก.ค.55 รัฐมนตรีสาธารณสุขอาเซียนบวกจีน มีความเห็นตรงกันว่า สินค้าดังกล่าวทำร้ายสุขภาพพร้อมสนับสนุนให้ถอนสินค้าเหล้า บุหรี่ ออกจากสินค้าปลอดภาษี</p>
<p>๕.๒ พิธีการศุลกากรและการอำนวยความสะดวกทางการค้า</p> <p>๕.๒.๑ ให้มีความร่วมมือในด้านพิธีการศุลกากร เพื่อลด/ขจัดอุปสรรคทางการค้าระหว่างกัน และไม่สร้างภาระต้นทุนที่ไม่เหมาะสม</p> <p>๕.๒.๒ ให้มีความร่วมมือเพื่อเพิ่มการอำนวยความสะดวกทางการค้าระหว่างไทยและสหภาพยุโรป</p> <p>๕.๒.๓ <u>ความร่วมมือตามสองข้อที่กล่าวมาต้องไม่เกินไปกว่าความตกลงขององค์การการค้าว่าด้วยการค้าที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญา และต้องให้เป็นไปตามมติของสหภาพยุโรปที่ปฏิญญาตราการชายแดนและศุลกากร (Border Measure) ที่ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ศุลกากรสามารถยึดจับสินค้าที่อยู่ในระหว่างการขนส่งได้</u></p>	<p>เดิมสาระเพื่อป้องกันผลกระทบ</p> <p>เหตุที่ต้องเดิมเข้าไปเช่นนี้ เพราะ การจับ ยึด อาัยัด หรือทำลายผลิตภัณฑ์ยาและเวชภัณฑ์ ที่สงสัยว่าอาจจะละเมิดสิทธิบัตรหรือทรัพย์สินทางปัญญาประเภทอื่นที่อยู่ในหมวดมาตรการ ณ จุดผ่านแดน มีหลักฐานจากประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจริงกับการจับ ยึด อาัยัด ยาของผู้ผลิตจากประเทศอินเดียที่ประสงค์จะส่งยาไปยังประเทศแถบแอฟริกาใต้และทวีปอเมริกาใต้ โดยมีเส้นทางผ่านทางทวีปยุโรป และถูกจับ ยึด อาัยัด ไว้ ณ ด่านประเทศเนเธอร์แลนด์และอื่น ๆ โดยมีได้เข้าไป ในส่วนอาณาเขตดินแดนในประเทศ จำนวน ๑๘ ครั้ง</p>

ด้วยข้อสันนิษฐาน**เพียงว่าอาจ**จะละเมิดสิทธิบัตร
จนเกิดปัญหาสาธารณสุขกับประเทศปลายทาง
เป้าหมายที่ต้องการได้รับยา โดยเฉพาะยารักษาโรคติดเชื้อ เอชไอวี/เอดส์ โรคมะเร็ง และเกิดปัญหาสร้าง
ความเสียหายทางธุรกิจกับผู้ผลิตของอินเดียจำนวนมาก จนรัฐบาลอินเดียต้องเปิดเจรจาโดยตรงกับ
สหภาพยุโรปในประเด็นดังกล่าว ซึ่งในเบื้องต้น ผลการ
เจรจาออกมาในทางบวกที่สหภาพยุโรปยอมรับว่าการ
จับ ยึดอายัด หรือทำลายด้วยข้อสันนิษฐานดังกล่าว
อาจ ไม่สามารถกระทำได้ และจะดำเนินการแก้ไขให้
สอดคล้องกับความตกลงแกตต์ต่อไป

ด้วยลักษณะดังกล่าว ย่อมสามารถเกิดได้แบบ
เดียวกัน หากประเทศไทยยอมให้มีข้อผูกพันในลักษณะ
ตามข้อเรียกร้องตามที่กล่าวมาข้างต้นได้ อนึ่ง ในส่วน
ความตกลงทริพส์มีมาตรการ ณ จุดผ่านแดนที่นำมาใช้
กับสินค้าที่อาจละเมิดลิขสิทธิ์และเครื่องหมายการค้า
ได้ เพราะอาจพิสูจน์ได้ไม่ยากด้วยสายตาของเจ้าหน้าที่
ศุลกากรเมื่อเปรียบเทียบกับสินค้าที่ถูกต้อง อย่างไรก็ตาม
การขยายมาตรการดังกล่าวมาสู่ข้อสงสัยว่าจะ
ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาประเภทสิทธิบัตร**ไม่**
สามารถจะพิจารณาได้ด้วยเจ้าหน้าที่ หรือแม้แต่การ

	<p>ใช้เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ใด ๆ พิสูจน์ เนื่องจากสิทธิบัตรคุ้มครองการประดิษฐ์ทางวิทยาศาสตร์มีขอบเขตความคุ้มครองของประเภทการประดิษฐ์ด้านยาและเวชภัณฑ์ที่กว้างมาก ประเด็นข้อพิพาทด้านสิทธิบัตรที่ผ่านมาในประเทศไทยและประเทศต่าง ๆ จึงต้องพิสูจน์กันด้วยหลักฐานในชั้นศาลเท่านั้น อาจใช้เวลามากกว่า ๕ ปีในการพิจารณาคดี ซึ่งย่อมกระทบต่อความต้องการยาของผู้ป่วยที่รออยู่ และกระทบต่อการเสื่อมคุณภาพของผลิตภัณฑ์ยาได้</p> <p>ทั้งนี้เป็นไปตามความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ที่ได้ให้ต่อคณะกรรมการสิทธิการต่างๆของรัฐสภา</p>
<p>๕.๓ กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า</p> <p>๕.๓.๑ กำหนดกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าให้สอดคล้องกับโครงสร้างการผลิตให้มากที่สุด</p> <p>๕.๓.๒ กำหนดกฎเกณฑ์ที่ชัดเจน มีการบังคับใช้อย่างโปร่งใส และเท่าเทียมกัน และลดความเป็นอุปสรรคทางการค้าของสินค้าไทยมากที่สุด</p> <p>๕.๓.๓ ร่วมมือจัดทำและ/หรือปรับปรุงระเบียบปฏิบัติในการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าให้โปร่งใส มีประสิทธิภาพ ไม่สร้างภาระต้นทุนที่ไม่เหมาะสม และอำนวยความสะดวกทางการค้าให้มีประสิทธิภาพ</p> <p>๕.๓.๔ ให้ใช้พิทักษ์สิทธิการตามมาตรฐานระหว่างประเทศตามที่คู่ภาคีตกลงกันหรือตามมาตรฐานขององค์การระหว่างประเทศที่คู่ภาคีเป็นสมาชิกอยู่ และหากมีการปรับแก้ไขพิทักษ์สิทธิการตามมาตรฐานดังกล่าว ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในข้อมูลพื้นฐานของประเทศไทย ก็สามารถกระทำได้ หาก</p>	<p>เดิมสาระเพื่อคุ้มครองเกษตรกรในประเทศ</p>

<p>การเปลี่ยนแปลงนั้น ไม่กระทบต่อผลประโยชน์ในภาพรวมของประเทศไทยตามข้อผูกพันที่มีอยู่เดิม</p> <p>๕.๔ มาตรการเยียวยาทางการค้า</p> <p>๕.๔.๑ มาตรการปกป้อง</p> <p>- ให้มีมาตรการปกป้องสองฝ่าย ระหว่างไทยและสหภาพยุโรปเพื่อปกป้อง และ/หรือเยียวยาภาคการเกษตรและอุตสาหกรรมภายในประเทศที่ได้รับผลกระทบอย่างร้ายแรงจากการทะลักเข้าสู่ตลาดของสินค้านำเข้า หรือเกิดการผันผวนของราคา ภายหลังจากที่ความตกลงการค้าเสรีระหว่างไทยกับสหภาพยุโรปมีผลบังคับใช้</p>	
<p>๕.๔.๒ มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุน</p> <p>- ให้มีแนวทางการใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดและมาตรการตอบโต้การอุดหนุนที่สอดคล้องกับหลักการของความตกลงขององค์การการค้าโลก</p> <p>- ผลักดันให้มีการบรรจุประเด็นสำคัญที่ทั้งสองฝ่ายมีแนวทางร่วมกันในการเจรจาอบโดฮา</p>	
<p>๕.๕ มาตรการปกป้องด้านดุลการชำระเงิน</p> <p>- ให้มีมาตรการปกป้องกรณีที่เกิดปัญหาด้านดุลการชำระเงิน</p>	
<p>๕.๖ มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช</p> <p>๕.๖.๑ เน้นย้ำให้การใช้มาตรการสุขอนามัยใช้ได้เฉพาะมาตรการที่สอดคล้องตาม ความตกลงขององค์การการค้าโลก</p> <p>๕.๖.๒ จัดตั้งกลไกการหารือ รวมทั้งระบุนหน่วยงานที่รับผิดชอบการติดต่อระหว่างกัน เพื่อให้สามารถจัดการกับปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้มาตรการสุขอนามัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความผูกพันในความร่วมมือที่ชัดเจน โดยมีการกำหนดตัวชี้วัด</p>	<p>เต็มสาระเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาอย่างแท้จริง</p>
<p>๕.๗ อุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า</p> <p>๕.๗.๑ เน้นย้ำให้การใช้มาตรการด้านอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้าใช้ได้เฉพาะมาตรการที่</p>	<p>เต็มสาระเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาอย่างแท้จริง</p>

<p>สอดคล้องตามความตกลงขององค์การการค้าโลก</p> <p>๕.๗.๒ จัดตั้งกลไกการหารือ รวมทั้งระบุนหน่วยงานที่รับผิดชอบการติดต่อระหว่างกัน เพื่อให้สามารถจัดการกับปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการใช้มาตรการกีดกันทางเทคนิคได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความผูกพันในความร่วมมือที่ชัดเจน โดยมีการกำหนดตัวชี้วัด</p>	
<p>๕.๘ การค้าบริการ</p> <p>๕.๘.๑ เปิดเสรีภาคบริการอย่างค่อยเป็นค่อยไป</p> <p>๕.๘.๒ ให้เปิดเสรีบริการในสาขาที่ไทยมีศักยภาพ และมีความพร้อม รวมถึงให้มีการอำนวยความสะดวกให้ผู้บริหารและบุคลากรที่มีฝีมือทุกระดับของไทยสามารถเข้าไปทำงานในสหภาพยุโรปได้</p> <p>๕.๘.๓ เปิดตลาดการค้าบริการของไทยในสาขาที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ</p> <p>๕.๘.๔ ให้ความสำคัญของการใช้มาตรการที่จำเป็น เพื่อประโยชน์ทางการสาธารณสุขและการเข้าถึงยา รักษาเสถียรภาพทางระบบการเงิน การธนาคาร การเคลื่อนย้ายเงินทุน อัตราแลกเปลี่ยน และสิทธิในการใช้มาตรการเพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ที่อาจกระทบต่อดุลการชำระเงิน</p>	<p>เติมข้อความเพื่อคงสิทธิในการดำเนินนโยบายสาธารณสุขและการเข้าถึงยาที่มีความจำเป็นต่อชีวิต</p>
<p>๕.๙ การลงทุน</p> <p>๕.๙.๑ ให้มีกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนครอบคลุมเรื่องการเปิดเสรีครอบคลุมธุรกิจที่นอกเหนือ จากภาคบริการ</p> <p>๕.๙.๒ ให้เปิดเสรีการลงทุนในสาขาที่ไทยมีศักยภาพ และมีความพร้อม รวมถึงให้มีการอำนวยความสะดวกให้ผู้บริหารและบุคลากรที่มีฝีมือทุกระดับของไทยสามารถเข้าไปทำงานในสหภาพยุโรปได้</p> <p>๕.๙.๓ เปิดให้มีการลงทุนในสาขาที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ <u>ข้อยกเว้นการเปิดเสรี</u></p>	<p>เพิ่มสาระในข้อ 5.9.3</p> <p>เพราะภายใต้สถานการณ์ที่โลกกำลังเผชิญหน้ากับข้อจำกัดของพลังงาน วิกฤตอาหาร และการแย่งยึดที่ดิน (Land Grabbing) ประเทศไทยต้องสงวนฐานทรัพยากรและการผลิตทางการเกษตรที่อาศัยฐานทรัพยากรเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นใน</p>

การลงทุนที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ การทำนา ทำสวน ทำไร่ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การปลูกป่า การเพาะและขยายพันธุ์พืช ตลอดจนการลงทุนที่สร้างผลกระทบต่อความมั่นคงทางอาหาร

๕.๙.๔ ให้ลดมาตรการทางกฎหมายและทางการบริหารที่เป็นอุปสรรคต่อการลงทุนระหว่างประเทศ โดยคำนึงถึงความจำเป็นในการใช้มาตรการและการกำหนดเงื่อนไขด้านการลงทุนที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาประเทศ

๕.๙.๕ เปิดโอกาสให้สามารถใช้กระบวนการอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศเป็นทางเลือกหนึ่งในการระงับข้อพิพาท และผลักดันให้มีกลไกหรือเพื่อแก้ไขปัญหาด้านการลงทุนเฉพาะเรื่อง

๕.๙.๖ ให้ความสำคัญของการใช้มาตรการที่จำเป็น เพื่อรักษาเสถียรภาพทางระบบการเงิน การธนาคาร การเคลื่อนย้ายเงินทุน อัตราแลกเปลี่ยน และสิทธิในการใช้มาตรการเพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ที่อาจกระทบต่อดุลการชำระเงิน

อนาคต เพื่อความมั่นคงทางอาหารของประเทศ และเพื่อโอกาสและคุณภาพชีวิตที่ดีของเกษตรกรรายย่อยไปพร้อมๆกัน

ตัดออกทั้งข้อ 5.9.5

หรือ เพิ่มเติมเป็นว่า

5.9.5 เปิดโอกาสให้สามารถใช้กระบวนการอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศเป็นทางเลือกหนึ่งในการระงับข้อพิพาท โดยการเจรจาต้องไม่มีผลให้มีการนำข้อพิพาทที่เกี่ยวกับการลงทุนสาธารณะการออกนโยบายหรือมาตรการเพื่อคุ้มครองผลประโยชน์สาธารณะ การคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ด้านสาธารณสุข สาธารณูปโภคพื้นฐาน และความมั่นคง เข้าสู่กระบวนการอนุญาโตตุลาการ

หรือ

5.9.5 เปิดโอกาสให้สามารถใช้กระบวนการ
อนุญาตไต่สวนการระหว่างประเทศเป็นทางเลือกหนึ่งในการ
การระงับข้อพิพาท ในประเด็นที่เห็นว่ามิประโยชน์ต่อ
ไทย

ประเด็นการระงับข้อพิพาทระหว่างรัฐและเอกชน หลัก
ของอนุญาตไต่สวนการเกิดจากความยินยอมโดยทำเป็น
ความตกลงเฉพาะกรณี ดังนั้น ข้อตกลงเอฟทีเอไม่เป็น
ผลให้รัฐบาลเข้าสู่กระบวนการอนุญาตไต่สวนการในตัว
หากจะใช้กระบวนการอนุญาตไต่สวนการระงับข้อพิพาท
ระหว่างรัฐไทยกับนักลงทุนต่างชาติ ต้องมีความ
ยินยอมจากรัฐบาลไทยเป็นการเฉพาะกรณีทุกครั้งไป
(ดู มติ ครม.28 กรกฎาคม 2552) เพราะเมื่อหน่วยงาน
ของรัฐเป็นฝ่ายแพ้คดีหรือเป็นฝ่ายที่ต้องชดใช้
ค่าเสียหาย จะเกิดภาระด้านงบประมาณแผ่นดิน และ
ควรเพิ่มเติมว่า สำหรับกรณีข้อพิพาทเกี่ยวกับการออก
นโยบายหรือมาตรการเพื่อคุ้มครองผลประโยชน์
สาธารณะ การคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของ
ประชาชน จะไม่ใช้กระบวนการอนุญาตไต่สวนการใน
การระงับข้อพิพาท

	<p>ขณะนี้รัฐบาลออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และญี่ปุ่น ต้องการยกเว้นประเด็นนี้ ไม่ยอมเจรจาในการเจรจา TPP เนื่องจากประสบการณ์ของประเทศในความตกลง NAFTA และอีกหลายประเทศที่ผู้ลงทุนต่างชาติใช้ กลไกดังกล่าวในการฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายและล้ม นโยบายสาธารณะต่างๆ ดังนั้น ร่างกรอบเจรจาเอฟทีเอไทย-สหภาพยุโรป ไม่ควรตีเช็คเปล่าเช่นนี้</p> <p>และหากไม่แก้ไข safeguard ที่ระบุในข้อ 5.9.6 ก็ อาจจะถูกฟ้องผ่านอนุญาโตตุลาการได้เช่นกัน จนทำให้ไม่สามารถปฏิบัติได้จริงเมื่อเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ</p> <p>*ตัวอย่างคดีที่รัฐถูกเอกชนฟ้องร้อง ดูได้ท้ายเอกสาร*</p>
<p>๕.๑๐ การระงับข้อพิพาทระหว่างรัฐ -ให้จัดตั้งกระบวนการระงับข้อพิพาทระหว่างรัฐภาคีที่เกี่ยวข้องกับการตีความหรือการใช้ บังคับความตกลงโดยให้มีขั้นตอนและกลไกที่ชัดเจน โปร่งใส และเป็นธรรมแก่รัฐภาคีคู่พิพาท โดยให้เป็นไปตามหลักการและกลไกการระงับข้อพิพาทที่ยอมรับโดยสากล</p>	
<p>๕.๑๑ ทรัพย์สินทางปัญญา ๕.๑๑.๑ ให้ระดับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาต้องไม่เกินไปกว่า “ระดับการคุ้มครองขั้นต่ำ” ที่ระบุไว้ในความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการค้าขององค์การการค้าโลก รวมทั้ง กฎหมายไทย หรือความตกลงใดๆ ที่ไทยเป็นภาคีอยู่ ทั้งนี้ ในกรณีการคุ้มครองพันธุพืช ต้องไม่เป็น</p>	<p>แก้ไขเนื้อความ 5.11.1 เพื่อป้องกันผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการเจรจาทั้งการเข้าถึงยา และความหลากหลายทางชีวภาพ</p>

การแก้ไขกฎหมายระบบการคุ้มครองพันธุ์พืชที่ประเทศไทยใช้บังคับอยู่ ซึ่งเป็นไปตามความตกลงทริปส์ และสอดคล้องกับอนุสัญญาความหลากหลายทางชีวภาพ

๕.๑๑.๒ ให้มีการบังคับใช้กฎหมายที่สอดคล้องกับระดับการพัฒนาของประเทศ

๕.๑๑.๓ ส่งเสริมการใช้ความยืดหยุ่น ช้อยกเว้น และข้อจำกัดในการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาอย่างสมดุลระหว่างเจ้าของสิทธิ ผู้บริโภค และสาธารณชนโดยรวม รวมถึงเปิดโอกาสให้มีการเข้าถึงยาจำเป็นในราคาที่เหมาะสม และเป็นธรรม

๕.๑๑.๔ ไม่ให้มีข้อจำกัดใดๆ ในการใช้ความยืดหยุ่นและช้อยกเว้นภายใต้ความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาขององค์การการค้าโลก (TRIPS) และปฏิญญาโตฮาว่าด้วยความตกลง TRIPs และสาธารณสุข รวมถึงมติของคณะมนตรีทั่วไปว่าด้วยการปฏิบัติตามย่อหน้าที่ ๖ ของปฏิญญา โตฮา เมื่อวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๔๖ และพิธีสารแก้ไขความตกลง TRIPS เมื่อวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๔๘

๕.๑๑.๕ การยกระดับให้มีการคุ้มครองทรัพย์สินทางชีวภาพ และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเฉพาะหลักการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์ภายใต้กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวข้อง ให้มีการเจรจาให้ ประเทศยุโรปให้การคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในสินค้าเกษตรและบริการ ถ่ายทอดเทคโนโลยี ร่วมมือกัน พัฒนาระบบทรัพย์สินทางปัญญา การส่งเสริมการสร้างสรรคการคุ้มครอง และการใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์

ในประเด็นการเข้าถึงยา เป็นไปตามยุทธศาสตร์แห่งชาติ ด้านยา พ.ศ.2555-2559 และความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ชุดที่ 2 และชุดปัจจุบัน

เพราะการใช้คำว่า 'สอดคล้อง' ที่ผ่านมา กรมเจรจา อธิบายเองว่า อนุญาตให้เจรจาความตกลงที่เกินไปกว่า ความตกลงทริปส์ได้ หรือ ทริปส์พลัส ได้

แม้จะพยายามเขียนข้อ 5.11.4 ให้เหมือนเป็น safeguard แต่หากยอมรับข้อเรียกร้องที่เกินไปกว่าทริปส์ อาทิ การผูกขาดข้อมูลทางยา (Data Exclusivity) แล้ว ตามความเห็นของ สำนักงาน อย.นำเสนอต่อ คณะกรรมาธิการของรัฐสภา และงานวิจัยของ สถาบันการศึกษาชั้นนำหลายแห่งระบุตรงกันว่า “จะ **ขัดขวาง**การบังคับใช้สิทธิตามสิทธิบัตรของรัฐเพื่อ สาธารณประโยชน์ (ซีแอล) มิให้เกิดผลในทางปฏิบัติได้ เว้นแต่จะได้บัญญัติให้เป็นช้อยกเว้นในกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากการประกาศซีแอลเป็นการยกเว้น สิทธิตามสิทธิบัตรในระบบสิทธิบัตร แต่การผูกขาด ข้อมูลทางยาเป็นมาตรการขัดขวางการขึ้นทะเบียนยา

ของผู้ผลิตรายอื่นที่ผลิตยาตามการประกาศซีแอล ซึ่ง เป็นข้อกำหนดตามพระราชบัญญัติยา” ดังนั้น ในทาง ปฏิบัติจะไม่สามารถช่วยอะไรได้เลย

“ดังนั้น หากประเทศไทยซึ่งจะทำการเจรจาการค้าเสรี กับสหภาพยุโรปถูกผูกมัดด้วยบทบัญญัติทั้งการขยาย อายุการคุ้มครองสิทธิบัตร และการผูกขาดการขึ้น ทะเบียนยา จะส่งผลกระทบต่อระบบ สาธารณสุข โดยเฉพาะการบริหารจัดการยาและ เวชภัณฑ์ภาครัฐอย่างรุนแรง ซึ่งหมายถึงผลกระทบต่อ โดยตรงต่อชีวิตและสุขภาพของประชาชนไทย และ กระทบกับความมั่นคงทางยาของประเทศในที่สุด” นี้ คือ ข้อเสนอของ อย.ที่กรมเจรจาต้องไปนำปรับปรุง ซึ่ง มูลค่าความเสียหายและผลที่มีต่อชีวิตประชาชนชาวไทย จะมากกว่า การคงสิทธิ GSP ไว้อย่างแน่นอน

การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาที่กำหนดให้ไม่เกินไป กว่าความตกลงทริปส์ยังสามารถป้องกันไม่ให้ยุโรป เรียกร้องให้มีการขยายการคุ้มครองพันธุ์พืชให้ขยาย ออกไปจาก 12 ปี เป็น 20 ปี และ 17 ปี เป็น 25 ปี (กรณี พืชปีเดียวและไม่ผลตามลำดับ) ซึ่งจะทำให้การผูกขาด

พันธุ์พืชใหม่ยาวนานขึ้น และเกษตรกรจะต้องใช้เมล็ดพันธุ์ในราคาแพงมากกว่า 3-4 เท่า

ในประเด็นความหลากหลายทางชีวภาพ

ภายใต้ความตกลงเรื่องทรัพย์สินทางปัญญา ภายใต้องค์การการค้าโลก ประเทศไทยสามารถเลือกการคุ้มครองพันธุ์พืชภายใต้กฎหมายที่มีลักษณะเฉพาะ(Sui Generis)ได้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศไทย โดยไม่จำเป็นต้องคุ้มครองภายใต้อนุสัญญา UPOV1991 หรือระบบสิทธิบัตร

แม้กรมวิชาการเกษตรจะอ้างว่า กำลังแก้กฎหมายไทยให้รองรับอนุสัญญา UPOV1991 แต่เรื่องนี้ยังเป็นที่ถกเถียงกันในเชิงวิชาการถึงประโยชน์ที่ไทยจะได้รับ ทำให้คณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตีกลับการขอแก้กฎหมายของกรมวิชาการเกษตรไปแล้ว

การเติมเนื้อความในข้อ 5.11.5 จะทำให้การเจรจาเป็นประโยชน์กับไทยมากขึ้น และไม่กระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพของไทย

	<p>กรอบการเจรจาต้องเพิ่มเติมการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ครอบคลุมสินค้าเกษตรและบริการ เพื่อให้มีการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของไทย (เช่น ข้าวหอมมะลิ หรือการนวดไทย เป็นต้น) เชกเช่นกันที่ประเทศไทยได้ให้การคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ประเภทไวน์และสุราจากสหภาพยุโรป</p>
<p>๕.๑๒ การจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐ</p> <p>๕.๑๒.๑ ให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการจัดซื้อโดยรัฐเกี่ยวกับโครงสร้างระบบบริหารจัดการภาครัฐ การงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง</p> <p>๕.๑๒.๒ ส่งเสริมให้มีความโปร่งใสในกระบวนการและขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้าง</p> <p>๕.๑๒.๓ ให้มีการเจรจาในประเด็นที่เห็นว่ามีประโยชน์ต่อไทย</p>	
<p>๕.๑๓ ความโปร่งใส</p> <p>-สนับสนุนให้มีกฎหมายและข้อบังคับภายในที่มีความโปร่งใส และมีกระบวนการในการเผยแพร่กฎหมายและข้อบังคับดังกล่าวให้แก่สาธารณชนและผู้ประกอบการ และจะต้องพยายามจัดให้มีระยะเวลาตามสมควรระหว่างเวลาที่ประกาศหรือเผยแพร่กฎหมายและข้อบังคับดังกล่าวต่อสาธารณชนกับเวลาที่กฎหมายและข้อบังคับนั้นมีผลใช้บังคับ</p>	
<p>๕.๑๔ การแข่งขัน</p> <p>๕.๑๔.๑ ส่งเสริมให้มียุทธศาสตร์การแข่งขันเสรีเป็นธรรมผ่านมาตรการกำกับดูแลการแข่งขันที่เหมาะสมภายใต้กฎหมายและระเบียบภายในประเทศของแต่ละฝ่าย</p> <p>๕.๑๔.๒ ให้มีความร่วมมือทางวิชาการและการประสานงาน ระหว่างหน่วยงานกำกับดูแล</p>	

<p>การแข่งขันของไทยและสหภาพยุโรป</p>	
<p>๕.๑๕ การค้าและการพัฒนาที่ยั่งยืน</p> <p>๕.๑๕.๑ ให้ใช้ระเบียบ ข้อบังคับ หรือกฎหมายภายในประเทศที่มีอยู่และเปิดโอกาสให้กำหนดมาตรฐานสิ่งแวดล้อม มาตรฐานด้านสังคมและแรงงานภายในประเทศเพิ่มเติมในอนาคต และไม่เป็นเหตุผลหรือเงื่อนไขที่นำไปสู่การฟ้องร้องเป็นข้อพิพาทด้านการค้า ด้านการบริการ หรือด้านการคุ้มครองการลงทุน</p> <p>๕.๑๕.๒ การเจรจาจะต้องนำไปสู่การยกระดับมาตรฐานแรงงาน มาตรการด้านสิ่งแวดล้อม และแนวทางการแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ</p> <p>๕.๑๕.๓ ยืนยันการปฏิบัติตามพันธกรณีหรือข้อตกลงด้านสิ่งแวดล้อม <u>ด้านสิทธิมนุษยชนและด้านสังคม</u> ระหว่างประเทศที่ไทยเป็นสมาชิกในปัจจุบันและอนาคต โดย</p> <ul style="list-style-type: none"> -มีมาตรการร่วมที่เป็นรูปธรรมในการส่งเสริม <u>ความเป็นธรรมและหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน</u> -<u>มีความผูกพันในการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรรายย่อย การบริโภคผลผลิตในท้องถิ่นที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การค้าที่เป็นธรรม วิสาหกิจระดับชุมชน</u> -<u>มีความผูกพันในการสนับสนุนและให้สิทธิพิเศษสำหรับอุตสาหกรรม วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทยที่ดำเนินการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกด้วยตนเองอย่างเป็นรูปธรรม</u> -<u>ให้มีความยืดหยุ่นในระบบทรัพย์สินทางปัญญาในการส่งเสริมการแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการพัฒนาที่ยั่งยืน</u> <p>๕.๑๕.๔ ส่งเสริมให้มีความช่วยเหลือด้านการเสริมสร้างองค์ความรู้และการพัฒนาเทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อม และการเปลี่ยนแปลงสภาวะอากาศโลก</p> <p>๕.๑๕.๕ ส่งเสริมการปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบภายในด้านแรงงานที่ใช้บังคับอยู่ของแต่ละฝ่าย</p>	<p>เพิ่มสาระและแก้ไขเนื้อหาเพื่อให้แรงงานและสิ่งแวดล้อมของไทยได้ประโยชน์จากการเจรจา</p> <p>เนื่องจากการพัฒนาที่ยั่งยืน มีทั้งมิติด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคม ดังนั้น ควรเพิ่มมิติด้านสังคมทั้งในข้อ 5.15.1 และ 5.15.3</p> <p>ข้อ 5.15.2 แก้ไขทั้งข้อ</p>

<p>๕.๑๕.๖ ส่งเสริมให้มีความร่วมมือเพื่อการพัฒนาด้านแรงงาน</p>	
<p>๕.๑๖ ความร่วมมือ</p> <p>5.16.1 ให้มีความร่วมมือทางวิชาการ และการเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้ประกอบการ รวมทั้งผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม และเกษตรกร</p> <p>5.16.2 ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือด้านเศรษฐกิจที่อยู่ในความสนใจของทั้งสองฝ่าย</p>	
<p>๕.๑๗ เรื่องอื่นๆ</p> <p>เช่น การเพิ่มประสิทธิภาพและการอำนวยความสะดวกด้านการค้า เป็นต้น</p>	
<p>๖. การดำเนินการต่อไป</p> <p>หลังจากได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา รัฐบาลจะประกาศการเจรจาจัดทำความตกลงการค้าเสรีกับสหภาพยุโรปตามกำหนดกำหนดการที่จะหารือระหว่างกันโดยจะเจรจาภายในขอบเขตของการเจรจาในประเด็นต่างๆ ที่ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา จะมีกลไกการหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และในการเจรจาจะประสานงานกับรัฐสภาอย่างใกล้ชิด จะเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและประชาชนที่สนใจได้รับทราบความคืบหน้าในระหว่างการเจรจา เมื่อการเจรจาเสร็จสิ้นแล้ว จะจัดให้มีการประเมินผลการเจรจา และในกรณีที่มีการปฏิบัติตามความตกลงก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนหรือผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม จะมีการดำเนินการแก้ไข หรือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบนั้นอย่างรวดเร็ว เหมาะสม และเป็นธรรม ทั้งนี้ เพื่อให้การเจรจามีความรอบคอบครบถ้วน ได้ผลประโยชน์ที่สมดุลต่อเกษตรกร ผู้ประกอบการ ผู้บริโภค และระบบเศรษฐกิจไทยโดยรวม</p>	<p><u>คำถามสำคัญ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ข้อคิดเห็นของสมาชิกรัฐสภาจะได้รับการปฏิบัติอย่างไร - รัฐบาลต้องชี้แจงรูปธรรมการให้รัฐสภามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการเจรจาอย่างไรบ้าง - แนวทางให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและประชาชนที่สนใจได้รับทราบความคืบหน้าในระหว่างการเจรจาเป็นอย่างไร

ตัวอย่างคดีที่เกิดจากกลไกระงับข้อพิพาทระหว่างรัฐและเอกชน ในข้อบทว่าด้วยการลงทุน (Investor-State Dispute Settlement – ISDS)

กรณีที่ 1 เม็กซิโก

นักลงทุนอเมริกาในนามบริษัท Metalclad ฟ้องรัฐบาลเม็กซิโกเพื่อให้ได้ที่ดินขยะอุตสาหกรรม

เจ้าของเก่าเป็นบริษัทเม็กซิกัน ได้ทิ้งขยะสารพิษกว่า 20,000 ตันอย่างเปิดเผย ไม่มีการฝังกลบหรือจัดการใดๆ Metalclad ไม่มีประสบการณ์ด้านกำจัดขยะพิษเลย แต่เห็นช่องทางทำกำไรจึงรับซื้อต่อมา ในปี 1993 แต่ชาวบ้านที่อยู่แถบนั้นไม่ต้องการให้เอาขยะพิษมาทิ้งเพิ่มอีก จนกว่าจะมีการทำความสะอาดและฟื้นฟูอย่างถูกวิธี เพราะพวกเขาต้องเผชิญกับอัตราการเป็นมะเร็งที่สูงผิดปกติกว่าที่อื่นอยู่แล้ว ผู้ว่าการรัฐซาน หลุยส์ โปโตซี ไม่ออกใบอนุญาตก่อสร้างให้

Metalclad ฟ้องรัฐบาลเม็กซิโก ด้วยบทที่ 11 ของ NAFTA ที่ว่าด้วย ISDS โดยจ้างบริษัทที่ปรึกษาด้านกฎหมายระหว่างประเทศของ เอ็ดวิน วิลเลียมสัน ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งที่ปรึกษากฎหมายของกระทรวงต่างประเทศสหรัฐ ในช่วงการเจรจนาฟต้า

25 ตุลาคม 2001 คณะอนุญาโตตุลาการ มีคำสั่งให้รัฐบาลเม็กซิโกชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ Metalclad เป็นเงิน 16,002,443 เหรียญดอลลาร์ มากเสียยิ่งกว่ารายได้ของประชาชนทั้งรัฐรวมกัน

กรณีที่ 2 อาร์เจนตินา

วิกฤตเศรษฐกิจในอาร์เจนตินา ระหว่างปี 2001-2002 ทำให้รัฐบาลในขณะนั้นต้องลดค่าเงินและหยุดการขึ้นค่าสาธารณูปโภคเพื่อช่วยค่าครองชีพของประชาชน ปราบกฏว่า รัฐบาลอาร์เจนตินา ถูกนักลงทุนยักษ์ใหญ่ อาทิ ด้านพลังงาน CMS Energy (สหรัฐฯ), เรื่องการแปรรูปน้ำ Suez and Vivendi (ฝรั่งเศส), เจ้าแห่งการแปรรูปน้ำ เช่นกัน Anglian Water (สหราชอาณาจักร) และอีกเจ้าคือ Aguas de Barcelona (สเปน) ฟ้องผ่านอนุญาโตตุลาการกรราวมูลค่ากว่า 40 คดีเพื่อเรียกร้องค่าเสียหายจากกำไรที่คาดว่าจะได้รับแต่ต้องสูญเสียไปจากนโยบายรัฐดังกล่าว ทุกวันนี้รัฐบาลอาร์เจนตินายืนยันกรานที่จะไม่จ่ายค่าเสียหาย 1,500 ล้านดอลลาร์ดังกล่าว

กรณีที่ 3 แอฟริกาใต้

ปี 2007 นักลงทุนอิตาลีฟ้องรัฐบาลแอฟริกาใต้ ฐานที่ออกกฎหมายเพิ่มอำนาจทางเศรษฐกิจให้แก่คนผิวดำ (Black Economic Empowerment Act) กฎหมายนี้ออกเพื่อแก้ปัญหาความไม่เป็นธรรมที่ตกทอดมาจากยุครัฐบาลเหยียดผิว โดยกำหนดให้บริษัททำเหมืองต้องแบ่งการถือหุ้นให้แก่พนักงานผิวดำ คดีนี้สิ้นสุดเมื่อปี 2010 โดยที่นักลงทุนอิตาลีได้สัมปทานรอบใหม่ต่อเนื่อง แถมยังได้ลดสัดส่วนหุ้นที่จะต้องแบ่งให้นักลงทุนผิวดำ

กรณีที่ 4 เยอรมนี

ปี 2009 Vattenfall บริษัทพลังงานจากสวีเดนฟ้องรัฐบาลเยอรมันเรียกค่าเสียหาย 1,900 ล้านดอลลาร์บวกดอกเบี้ย ฐานที่ออกกฎหมายสิ่งแวดล้อมเพิ่มความเข้มงวดกับโรงไฟฟ้าถ่านหิน คดีนี้รัฐบาลเยอรมันยอมถอย ลดมาตรฐานสิ่งแวดล้อมลง ผลก็คือ สัตว์ป่าและแม่น้ำเอลเบข้างโรงไฟฟ้าของ Vattenfall ต้องรับเคราะห์ต่อไป

ต่อมาเมื่อปีที่แล้ว 2012 Vattenfall เอาอีก ฟ้องเรียกค่าเสียหาย 4,600 ล้านดอลลาร์ที่รัฐบาลเยอรมันออกนโยบายจะเลิกใช้โรงไฟฟ้านิวเคลียร์ หลังจากได้บทเรียนของญี่ปุ่นที่เกิดจากการรั่วไหลของกัมมันตรังสีจากโรงไฟฟ้าฟูกูชิมะ คดีนี้ ยังไม่รู้อนาคตว่าคนเยอรมันต้องเสี่ยงภัยกับโรงไฟฟ้านิวเคลียร์อีกนานแค่ไหน

กรณีที่ 5 อูรุกวัย และ กรณีที่ 6 ออสเตรเลีย

ปี 2012 มีอีกคดีดึงดูดความสนใจจากทั่วโลก เมื่อยักษ์ใหญ่ด้านยาสูบ Philip Morris ฟ้องควบทั้งรัฐบาลอูรุกวัยและออสเตรเลีย ขอให้ออกกฎหมายควบคุมยาสูบ ดัดป้ายเตือนภัยจากการสูบบุหรี่ และบังคับใช้ซองสีเดียวกัน (Plain Package) โดย Philip Morris อ้างว่าเป็นการทำลายเครื่องหมายการค้า ทำให้ยอดขายตก คดีนี้น่าสนใจตรงที่ Philip Morris ใช้บริษัทลูกในฮ่องกงฟ้องอนุญาโตตุลาการ เพราะออสเตรเลียนั้นมีความตกลงด้านการลงทุนกับฮ่องกงที่ยินยอมเรื่อง ISDS จากกรณีนี้เองที่ทำให้รัฐบาลออสเตรเลีย ประกาศไม่ยอมรับและไม่กดดันประเทศใดให้ต้องรับ ISDS อีก และทำให้รัฐบาลนิวซีแลนด์ ญี่ปุ่น และอินเดีย ประกาศไม่รับ ISDS อีกเช่นกัน

กรณีที่ 7 แคนาดา

คดีที่อยู่ในความสนใจล่าสุด คือ กรณีที่บริษัทยาักษ์ใหญ่ Eli Lilly ใช้ข้อตกลง NAFTA ฟ้องรัฐบาลแคนาดา เรียกค่าเสียหาย 100 ล้านดอลลาร์ โทษฐานที่ไม่ยอมให้สิทธิบัตรแก่ยา Strattera (Atomoxetine) ซึ่งใช้เพื่อบรรเทาปัญหาไฮเปอร์ในเด็ก โดย Eli Lilly อ้างว่า การไม่ให้สิทธิบัตรยานี้ เท่ากับรัฐบาลแคนาดาเข้าข้างบริษัทยาชื่อสามัญในประเทศถือเป็นการเลือกปฏิบัติ ทั้งที่เหตุผลการไม่ให้สิทธิบัตรนี้คือการไม่มีความใหม่ ไม่มีขั้นตอนการประดิษฐ์ที่สูงขึ้น

กรณีที่ 8 ฟิลิปปินส์

ในแถบเอเชีย ก็มีคดีที่น่าสนใจ เป็นคดีเกี่ยวเนื่องกับการตรวจสอบราคาก่อสร้างสนามบินที่แพงเกินอันเนื่องมาจากการคอร์รัปชัน ปรากฏว่า ทำให้รัฐบาลฟิลิปปินส์ ถูกบริษัทสร้างสนามบิน Fraport สัญชาติเยอรมันฟ้องร้อง คดีแรก Fraport แพ้ แต่ยังฟ้องต่ออีก ผลของคดียังไม่รู้แพ้ชนะ แต่รัฐบาลฟิลิปปินส์ต้องใช้จ่ายค่าสูคดีถึง 2 คดีนี้ ในอนุญาตโตตุลาการ เป็นเงินถึง 58 ล้านดอลลาร์ เท่ากับงบประมาณที่ไว้จ้างครู 12,500 คนตลอด 1 ปี หรือใช้เพื่อซื้อวัคซีนป้องกันโรคต่างๆในเด็กได้ถึง 3,800,000 คน หรือจะเอาไว้สร้างสนามบินแห่งใหม่ จะได้ถึง 2 สนามบินทีเดียว

กรณีที่ 9 ประเทศไทย

คงจำกรณีอายัดเครื่องบินที่สนามบินมิวนิคได้ บริษัททอเลเตอร์ บาว สัญชาติเยอรมันในฐานะผู้ถือหุ้นในบริษัทดอนเมืองโทลเวย์ ร้องเรียกค่าเสียหายจากรัฐบาลไทย 30 ล้านยูโร ฐานที่รัฐบาลไทยผิดสัญญา เช่น ขอให้ลดค่าผ่านทางเหลือ 20 บาทตลอดสาย และมีมาตรการไม่ให้บริษัทปรับค่าผ่านทาง แคมยังทุบไฟแดง สร้างเกือกม้า กลับรถให้คนมีทางเลือกไม่ขึ้น โทลล์เวย์ และแล้วอนุญาตโตตุลาการก็ชี้ขาดให้ไทยแพ้คดีฐานทำกำไรของนักลงทุนหด ต้องชำระค่าเสียหาย ข่าวนี้นี้เจียบจี้ แต่ไทยต้องจ่ายค่าเสียหายจริงเป็นเงินกว่า 1,400 ล้านบาท และยังต้องเสียค่าดำเนินคดี ค่าทนาย ค่าจีปาระกว่า 140 ล้านบาท